

NORGES HØYESTERETT

Den 29. april 2014 avsa Høyesterett dom i

HR-2014-00840-A, (sak nr. 2013/2238), sivil sak, anke over dom,

A (advokat Jørgen Svartebekk)

Den Norske Advokatforening
(partshjelper) (advokat Henning Harborg)

mot

B (advokat Jan Kristian Matei Arhaug – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Noer**: Saken gjelder advokatens profesjonsansvar. Det er særlig spørsmål om hvilke plikter en advokat har overfor sin klient ved avslutningen av et advokatoppdrag.
- (2) B ble sommeren 2006 skadet i en trafikkulykke. Hun engasjerte advokat for å hjelpe seg med erstatningsoppgjøret, og etter advokatbytter overtok den ankende part, advokat A, oppdraget våren 2008.
- (3) Forsikringsselskapet påtok seg ansvar for skaden, og satte i mars 2011 fram tilbud om utbetaling av 202 048 kroner i erstatning, med fradrag for 75 000 kroner som var utbetalt tidligere. B karakteriserte tilbudet i en e-post til advokat A av 9. april 2011 som "skambudet jeg har mottatt fra Protector ... jeg tar dette overhodet ikke seriøst, og har derfor ikke giddet å kaste vekk energi på det ...". Tilbudet ble derfor ikke akseptert.
- (4) Den 24. mai 2011 skrev forsikringsselskapet til advokat A og ga beskjed om at selskapet ville anse kravet foreldet om seks måneder, jf. forsikringsavtaleloven § 8-6 tredje ledd og bilansvarsloven § 19 fjerde ledd. Det ble opplyst at foreldelsesfristen kunne avbrytes "ved

å ta ut forliksklage/stevning eller ved å sende klage til Finansklagenemnda". Brevet ble sendt i kopi til B.

- (5) Dagen etter – den 25. mai 2011 – var B i møte med advokat A på hans kontor. Konklusjonen på møtet var at det skulle forberedes sak mot forsikringsselskapet.
- (6) Den 30. mai 2011 sendte advokat A forsikringsselskapets brev om foreldelse til B og opplyste følgende:

"Vedlagt følger brev fra Protector vedrørende foreldelse. Dersom ikke saken bringes inn for klagenemnda eller forliksrådet innen 24.11.2011 så vil kravet bli foreldet.

Dette til orientering."

- (7) Etter dette er det ikke dokumentert særlig kontakt mellom advokat og klient, utover noe e-postutveksling tidlig i juni og ubesvarte e-poster fra B til advokat A 13. juni og 16. august 2011.
- (8) Den 1. november 2011 sendte B en e-post til advokat A med emne "Ny advokat":

"Hei, siden jeg, tross gjentatte purringer, ikke har hørt et ord fra deg siden mai, har jeg bedt adv. C om å overta min(e) sak(er). Jeg har ikke verken råd eller tid til å kaste bort flere måneder nå ... Saken har stått bom fast siden desember 2010. M v h B"

- (9) E-posten ble sendt med kopi til advokat C.
- (10) Advokat A skrev samme dag et avsluttende brev til B. Han opplyste her blant annet om foreldelsesfristen og at B måtte ta kontakt med sin nye advokat om dette:

"VEDRØRENDE AVSLUTNING AV ERSTATNINGSSAK – PROTECTOR

Det vises til Deres e-post av i dag, der De ønsker at advokat C skal overta saken. For ordens skyld så presiseres at advokat C ikke er ansatt her, han driver egen praksis i kontorfellesskapet. De må derfor ta kontakt med C for videre fremdrift i saken Deres og få bekreftet at han påtar seg oppdraget. Alternativt må De oppsøke en annen advokat. Jeg har nå tatt på meg andre oppdrag og har ikke kapasitet til å bistå Dem videre.

For øvrig så bemerkes til Deres e-post at De har vært vanskelig å få kontakt med i perioder.

Sakspapirene er gjort tilgjengelig her.

Når det gjelder saken så har jeg forsøkt i det lengste å få forsikringsselskapet til å dekke kostnaden med en ny spesialisterklæring slik De har ønsket. Deres nye advokat må vurdere dette spørsmålet videre, både behovet for dette, og om det er andre muligheter for å få dekket kostnadene. I vårt møte i mai 2011 ble det avtalt at De skulle ta kontakt med Deres fastlege, og se til at det ble lagt til rette for en ny vurdering.

Jeg ber om at De informerer advokat C, eller Deres nye advokat, om at det i brev av 24. mai 2011 er gitt en 6 måneders frist i forhold til foreldelse. I dette ligger at kravet vil bli foreldet (De vil ikke ha rett til utbetaling etter utløpet av fristen – den 24.11.2011). Det er ikke tatt grep for å avbryte denne foreldelsesfristen herfra. Dette må ny advokat se til blir gjort, alternativt at De tar kontakt med forsikringsselskapet.

Saken avsluttes derfor ved mitt kontor i dag."

- (11) Det viste seg at advokat C ikke svarte på henvendelsen fra B om å overta saken, og først 1. desember 2011 sendte hun ham en ny e-post. Kravet var da foreldet.
- (12) B tok 25. juni 2012 ut stevning for Sunnmøre tingrett og krevde dom for at advokat A var erstatningsansvarlig for økonomisk og ikke-økonomisk tap som følge av foreldelsen. Tingretten avsa 26. november 2012 dom med slik domsslutning:
- "1. Advokat A er erstatningsansvarlig for det økonomiske og ikke økonomiske tap B er påført som følge av at erstatningskravet mot Protector AS etter skade den 1. juli 2006 er foreldet.**
- 2. Advokat A dømmes til å betale saksomkostninger til B/det offentlige med etthundreogtjuetotusenfemhundreogti – 122510 – kroner og med tillegg av rettsgebyr med firetusentrehundre – 4300 – kroner innen to uker fra dommens forkynnelse."**
- (13) Tingretten fant at advokat A var å klandre for manglende aktivitet, og at han hadde brutt sin omsorgsplikt overfor klienten, selv om det var B som hadde sagt opp avtalen.
- (14) Advokat A anket til Frostating lagmannsrett, som 27. september 2013 avsa dom med slik slutning:
- "1. Anken forkastes.**
- 2. Advokat A betaler saksomkostnader for lagmannsretten til det offentlige med 70.629,75 – syttitusensekshundreogtjueni 75/100 – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse."**
- (15) Lagmannsretten la vekt på at advokat A burde ha forvissnet seg om at B forsto konsekvensene av foreldelse, og under enhver omstendighet ha forsikret seg om at hun hadde skaffet seg ny advokat. Lagmannsretten pekte videre på de alternative muligheter som advokat A etter rettens syn hadde for å hindre foreldelse.
- (16) Advokat A har anket over lagmannsrettens rettsanvendelse til Høyesterett. Den Norske Advokatforening har erklært partshjelp. Saken står i samme stilling for Høyesterett som ved den tidligere behandlingen.
- (17) Ankende part, A, og partshjelper, *Den Norske Advokatforening*, har i korte trekk gjort gjeldende:
- (18) Advokat A ivaretok sin omsorgsforpliktelse overfor B ved brevet av 1. november. Brevet inneholdt en korrekt orientering både om når kravet ble foreldet og hva som ville være konsekvensene av foreldelse. Det ble gjort uttrykkelig oppmerksom på at advokaten ikke selv hadde sørget for avbrytelse av fristen, og at dette måtte gjøres av henne selv eller ny advokat.
- (19) Orienteringen ble gitt drøyt tre uker før fristen utløp, og B hadde derfor tilstrekkelig tid til å engasjere advokat eller eventuelt selv ta fristavbrytende skritt.
- (20) Advokaters omsorgsplikt kan ikke strekkes lenger enn dette i tilfeller hvor klienten sier opp oppdraget. Det kan ikke kreves at advokaten ved avslutningen av et oppdrag forsikrer

seg muntlig om at klienten har forstått informasjonen eller skaffet seg ny advokat, når det som her er gitt korrekt og forståelig informasjon om klientens rettsstilling.

- (21) Lagmannsrettens dom innebærer at advokater pålegges å utføre arbeid som kan pådra advokaten erstatningsansvar for å ha gått ut over sine fullmakter, og arbeid som det realistisk sett ikke vil kunne kreves betaling for.
- (22) A og Den Norske Advokatforening har lagt ned slik påstand:
- "A frifinnes."**
- (23) Ankemotparten, B, har i korte trekk gjort gjeldende:
- (24) Det er ikke korrekt at B avsluttet oppdraget ved sin e-post 1. november 2011. Hun skrev bare at hun hadde *bedt* advokat C om å overta. B kjente ikke til at C ikke lenger var advokat As fullmektig, og mente ikke å avslutte klientforholdet til A. Det går fram av brevet fra advokat A at det i realiteten var han som sa fra seg oppdraget. Det innebærer at advokat A har en omsorgsplikt for klienten i tråd med de advokatetiske reglene punkt 3.1.6 andre ledd. Og selv om e-posten tolkes slik at B sa opp advokatoppdraget, må advokaten ha en omsorgsplikt ved avslutningen av oppdraget som hindrer at klienten lider rettstap.
- (25) B mener hun aldri mottok brevet fra advokat A 1. november 2011, men dette er uansett ikke avgjørende. Utgangspunktet er det strenge profesjonsansvaret som gjelder for advokater. Aktsomhetsvurderingen må skje ut fra en konkret totalvurdering. Det er flere forhold i saken som gjør at advokat A her må komme i ansvar. Klienten var for det første en privatperson uten kunnskap om juridiske forhold og med en forventning om at advokaten lojalt ville arbeide mot det mål som var bakgrunnen for advokatoppdraget. For det andre var det bare tre uker igjen til foreldelsesfristen løp ut da oppdraget ble avsluttet. I en såpass komplisert sak, og tatt i betraktning at ny advokat ikke var på plass, var det i praksis særdeles kort tid til å avbryte foreldelsen.
- (26) Det er videre pekt på at klienten var i en vanskelig situasjon, og at advokaten var klar over at hun slet med å åpne brev og ivareta sin sak på en god måte. Når årsaken til at hun avsluttet oppdraget da var at advokaten ikke fulgte opp saken, men forholdt seg fullstendig passivt de siste seks månedene av oppdraget, må det få betydning for den konkrete aktsomhetsvurderingen.
- (27) Det anføres at det ikke kan opereres med et skarpt skille mellom advokaters omsorgsplikt alt etter om det er advokat eller klient som sier opp oppdraget. Oppsigelsen kan skyldes forhold på advokatens side, og det er eksempler i utenlandsk rett på at reglene er like strenge i de to situasjonene.
- (28) B har lagt ned slik påstand:
- "1. Anken forkastes.**
- 2. A og Den Norske Advokatforening dømmes en for alle og alle for en til å betale sakens omkostninger for Høyesterett til det offentlige."**
- (29) *Mitt syn på saken*

- (30) Spørsmålet er om advokat A har opptrådt erstatningsbetingende uaktsomt i forbindelse med avslutningen av klientforholdet til B.
- (31) For profesjonsutøvere gjelder det et strengt uaktsomhetsansvar, jf. Rt.1995 side 1350 på side 1356. Dersom advokatens opptreden kan få betydning for foreldelsesfristens utløp, kreves ekstra påpasselighet, jf. Rt. 1998 side 740 på side 747. Den nærmere vurderingen må ta utgangspunkt i dette og i de lover og regler som gjelder for advokaters yrkesutøvelse.
- (32) Tvisteloven § 3-6 regulerer spørsmålet om når en prosessfullmakt kan tilbakekalles og når en prosessfullmektig kan tre tilbake fra oppdraget. Bestemmelsen er ikke direkte anvendelig her, siden saken ikke var brakt inn for retten.
- (33) Domstolloven § 224 slår fast at advokatvirksomhet skal "utøves i samsvar med god advokatskikk". Hva som ligger i dette, er presisert i advokatforskriften (FOR-1996-12-20-1161).
- (34) Punkt 3.1.6 første ledd i forskriften gir regler om *når en advokat kan trekke seg fra et oppdrag*. Det slås fast at en advokat må fullføre sitt oppdrag hvis klienten ønsker det, med mindre de særlige vilkår i bestemmelsen er oppfylt. Etter andre ledd plikter advokaten da – før han avslutter oppdraget – "å utføre det som ikke kan utstå uten at klienten utsettes for rettstap". Advokaten har altså en omsorgsplikt for klienten som han må ivareta før han kan fratre.
- (35) Dersom det er *klienten som avslutter oppdraget*, får disse reglene ikke direkte anvendelse. Grunnlaget for advokatoppdraget er den avtalen som er inngått med klienten i forbindelse med oppdragsbekreftelsen. Når klienten sier opp denne avtalen, har advokaten hverken rett eller plikt til å opptre på vegne av klienten. Advokaten kan ikke lenger foreta prosesshandlinger på klientens vegne – det vil være i strid med de advokatetiske regler og vil kunne pådra klient og advokat økonomisk ansvar for egne og motpartens sakskostnader. Unntak kan muligens tenkes på grunnlag av reglene om "uanmodet forretningsførsel", men særlig praktisk er dette ikke.
- (36) Imidlertid må advokaten – etter omstendighetene – gi informasjon til klienten ved avslutningen av klientforholdet om spørsmål av avgjørende betydning, slik som foreldelsesfrister og lignende, og han må stille sakens dokumenter til disposisjon. Omfanget av informasjonsplikten vil variere. Blant annet kan klientens språkkunnskaper, om det haster med å handle for å avverge rettstap og hva som er årsaken til avslutningen av oppdraget, kunne få betydning. Noen oppfølgende plikter ut over dette har advokaten ikke.
- (37) Det første spørsmål som må avklares, er da om advokat A kunne legge til grunn at e-posten fra B av 1. november 2011 – som jeg har sitert tidligere – var en oppsigelse av ham. Å vurdere hvordan e-posten skal tolkes, ligger innenfor Høyesteretts kompetanse selv om bare rettsanvendelsen er henvist til behandling, jf. Rt. 2012 side 536 avsnitt 17 og Rt. 1997 side 846 på side 848.
- (38) B har hevdet at e-posten ikke var ment som en avslutning av oppdraget, og har blant annet pekt på at hun skriver at hun har "bedt" advokat C om å overta saken.

- (39) Jeg kan ikke følge B her. Både emnet for meldingen – "ny advokat" – og en umiddelbar forståelse av innholdet, tilsa at e-posten måtte forstås som en oppsigelse. I samme retning trekker det forhold at advokat C var oppført som kopiadressat. Jeg må derfor legge til grunn at advokat A var berettiget til å anse seg oppsagt fra oppdraget. Den e-posten som B sendte advokat C 1. desember 2011, underbygger for øvrig at hun mente å avslutte klientforholdet til advokat A.
- (40) Spørsmålet er da om advokat As handlemåte etter at han mottok e-posten fra B, oppfyller de krav som gjelder for advokaters yrkesutøvelse.
- (41) Fra ankemotpartens side er anført at det var uaktsomt av advokat A å nøye seg med å sende brevet av 1. november 2011 til B, gitt de mange spesielle forhold i saken, og at hun risikerte å tape hele erstatningskravet ved foreldelse. Det er for det første vist til at B ikke var en "vanlig klient". Av de mange og lange e-poster hun sendte sin advokat, fremgikk at hun hadde angstproblemer, og at hun til tider ikke orket å åpne post eller ta telefoner knyttet til saken. At advokat A var hennes tredje advokat, underbygger det spesielle ved saken.
- (42) Til dette er å si at en advokat etter mitt syn må kunne bygge på at en klient åpner og leser brev, med mindre klienten gir beskjed om noe annet. Den som ikke åpner post, kan ikke overføre risikoen for det til avsender. At B ikke var vel bevandret i juridiske forhold, er det tatt høyde for ved måten advokat A formulerte brevet på.
- (43) For det andre har B vist til at årsaken til at hun avsluttet oppdraget, var advokatens passivitet, og at hun – ifølge e-posten – på tross av gjentatte purringer ikke hadde "hørt et ord" fra ham siden mai.
- (44) Om advokat A er å klandre for manglende framdrift i saken før avslutningen av oppdraget, er vanskelig for Høyesterett å ha noen forsvarlig oppfatning om. Det er fremlagt e-poster som B sendte advokat A i juni og i august 2011, blant annet om oppnevning av sakkyndig, som ikke ble besvart på e-post eller per brev fra advokat As side. Det er ikke tvil om at de manglende svar kan ha satt B i en vanskelig situasjon. På den annen side er det fra advokat As side pekt på at han uten hell hadde forsøkt å få tak i B. Uansett er det etter mitt syn noe begrenset hvor mye vekt det kan legges på slike forhold ved fastleggingen av en advokats plikter i forbindelse med at han sies opp fra sitt oppdrag.
- (45) B har for det tredje pekt på at det ved avslutningen av oppdraget bare var om lag tre uker igjen til foreldelsesfristen løp ut. Saken gjaldt utmåling av erstatning, og B anfører at det ikke ville være enkelt for en ny advokat å sørge for avbrytelse av fristen på den tiden som sto til rådighet.
- (46) Jeg kan ikke være enig i dette. Dersom B hadde fått ny advokat, som var gitt informasjon om foreldelsesfristen slik som forklart i brevet fra A, ville det vært tid til i det minste å inngi en "minimumsklage" eller kontakte forsikringssselskapet og be om forlengelse av fristen i løpet av de tre ukene.
- (47) Til slutt har B anført at advokat A burde kontrollert at hun virkelig fikk advokathjelp til å håndtere saken videre. Hun skrev i e-posten at hun hadde bedt advokat C – som var

kontorfelle med advokat A – om å overta oppdraget. Advokat C var dessuten satt opp i kopifeltet i e-posten. B anfører at det ville vært enkelt for advokat A – uten å bryte taushetsplikten – å forsikre seg om at saken var ivaretatt videre, og at foreldelsesfristen ville bli avbrutt, enten ved å svare på e-posten med kopi til C, eller ved å spørre ham eller B direkte.

- (48) Selv om det i ettertid kan sies at advokat A – på grunn av forholdene i saken og den korte tiden til fristutløp – med fordel kunne ha sendt brevet om foreldelse også på e-post til B og advokat C, må vurderingen avhenge av hvordan situasjonen fortonte seg for advokat A der og da. Og i det perspektivet, må arbeidet A gjorde ved avslutningen av saken klart anses godt nok.
- (49) I dette tilfellet hadde advokat A i brevet til B gjort klart og tydelig rede for at erstatningskravet ville bli foreldet om tre uker, hva dette betydde i praksis og hva B måtte foreta seg for å forhindre foreldelse. Han ga dessuten beskjed om at han selv ikke hadde gjort noe i så måte. Jeg peker dessuten på at B allerede i mai 2011 hadde fått kopi av brevet fra forsikringssselskapet om foreldelse, og at foreldelsesspørsmålet også mest sannsynlig ble tatt opp på møtet mellom henne og advokat A i mai 2011. Dersom A i tillegg skulle ha en plikt til å henvende seg til advokat C og spørre om han hadde tatt på seg oppdraget, ville det i realiteten bety at han ble pålagt å følge opp saken etter avsluttet oppdrag. Det er det, som nevnt, ikke rettslig grunnlag for.
- (50) Min konklusjon er etter dette at advokat A ikke har handlet i strid med kravene til god advokatskikk, og det er da heller ikke grunnlag for påstanden om at han har optrådt erstatningsbetingende uaktsomt. Anken må etter dette gis medhold.
- (51) Jeg stemmer for slik

D O M :

A frifinnes.

- (52) Dommer **Stabel:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (53) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (54) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (55) Dommer **Matningsdal:** Likeså.

(56) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

A frifinnes.

Riktig utskrift bekreftes: